

Abstrakt

Teritorium a domovský okrsek jsou nejmenší prostorové jednotky přítomnosti druhu v krajině, určující, jakým způsobem a na jakých škálách živočichové vnímají a využívají své okolí. Jejich dostatečná velikost (zahrnující dostatek zdrojů) je zcela zásadní pro přežití a reprodukci jedince. Procesy a faktory ovlivňující velikosti teritorií a domovských okrsků proto představují jedno ze základních témat ekologie. Navzdory své důležitosti je však znalost variability ve velikostech teritorií a domovských okrsků ptáků na velkých škálách malá a omezuje se na zjištění, že plocha využívaného území je určena energetickými nároky druhů, danými velikostí těla a trofickou úrovní, a produktivitou prostředí.

Cílem této práce proto bylo pokusit se na základě údajů shromážděných z dostupné literatury popsat variabilitu ve velikostech teritorií a domovských okrsků ptáků během hnízdění. Zajímalo mě, jaký je charakter rozložení velikostí teritorií a domovských okrsků ptáků, zdali jsou tyto velikosti druhově specifické a zda a jak je kromě velikosti těla a trofické úrovně ovlivňují i různé charakteristiky prostředí na globálním měřítku, jako jsou zeměpisná šířka, teplota a srážky, sezonalita prostředí, nadmořská výška a typ habitatu.

Zjistila jsem, že distribuce velikostí teritorií i domovských okrsků je na vnitrodruhové i mezidruhové škále přibližně log-normální a že tento typ rozložení v rámci druhu se zdá být univerzální. Ukázalo se také, že velikosti teritorií a domovských okrsků jsou druhově specifické, i když kolísají v závislosti na charakteru prostředí, a že domovské okrsky jsou všeobecně větší než teritoria. Zjištěný sklon nárůstu domovských okrsků s velikostí těla byl 1.51, v případě teritorií pak 0.87, což jsou hodnoty odpovídající dokumentovanému rozmezí sklonů tohoto vztahu. Významným zjištěním je existence latitudinálního trendu ve velikostech domovských okrsků a teritorií, tedy nárůst jejich velikosti směrem k rovníku. Kromě toho se dle mých výsledků domovské okrsky zvětšují s nadmořskou výškou a teritoria se zmenšují se srážkovou sezonalitou.

Výsledky této práce by mohly alespoň z části přispět k lepšímu poznání prostorové ekologie ptáků v makroekologickém měřítku.

Klíčová slova: teritorium, domovský okrsek, variabilita, velikost těla, zeměpisná šířka